

Asia: VN/23259/2024

Hallituksen esitysluonnos laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön lausuma luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta.

Lausuma

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö (myöh. selvitysyksikkö) lausuu harmaan talouden torjunnan näkökulmasta ja kannattaa esityksessä ehdotettua yksityisen varhaiskasvatuksen harjoittamisen yleisten edellytysten ja rekisteriviranomaisen tiedonsaantioikeuden laajentamista koskemaan myös Tullin tietoja.

Selvitysyksikön näkemyksen mukaan ehdotetussa muutoksessa lupamenettelystä rekisteröintimenettelyyn tulisi varmistaa, että menettelyssä viranomaiselle säilytetään riittävät ennakkolliset tarkastusmenettelyt ja että sähköinen tiedonvaihto viranomaisten välillä toimii ongelmitta, jotta toimialan valvonta pysyy yhtä tehokkaana kuin aiemmassa lupamenettelyssä.

Perustelut

Yleisten edellytysten ja tiedonsaantioikeuden laajentaminen

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että varhaiskasvatuslain 43 a §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettyjä yksityisen varhaiskasvatuksen harjoittamisen yleisiä edellytyksiä muutettaisiin niin, että palveluntuottajalla ei muiden edellytysten lisäksi saisi toimintansa aikana olla sellaisia Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien laiminlyöntejä, jotka vaarantaisivat palveluntuottajan luotettavuuden.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan lisäksi, että 42 §:ssä säädettyyn viranomaisen tiedonsaantioikeuteen lisättäisiin oikeus saada myös Tullin perimiin maksuihin liittyviä tietoja 43 §:n a §:ssä tarkoitettujen yleisten edellytysten täyttymisen selvittämiseksi ja valvomiseksi.

Selvitysyksikkö toteaa, että Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien laiminlyöntien lisääminen palveluntuottajan yleisten edellytysten arviointiperusteeksi ja vastaavan tiedonsaantioikeuden lisääminen täydentäisivät viranomaisen mahdollisuutta muodostaa kokonaiskuva palveluntuottajan taloudellisesta toiminnasta ja julkisten velvoitteiden hoitamisesta. Kokonaiskuva julkisten velvoitteiden hoitamisesta on lupa- tai rekisteröintiviranomaiselle keskeinen työkalu, jolla se voi estää velvoitteitaan laiminlyömällä kilpailuetua tavoittelevien toimijoiden pääsyn markkinoille. Velvoitteiden hoitamisen varmistamisella voidaan myös ennalta ehkäistä mahdollisia muita toimialalle tyypillisiä laiminlyöntiriskejä, kuten ongelmia asiakaspalvelussa ja asiakasturvallisuudessa.

Tiedot palveluntuottajan velvoitteiden hoitamisen ja talouden kokonaiskuvasta ovat saatavilla Harmaan talouden selvitysyksikön tuottamasta velvoitteidenhoitoselvityksestä. Se sisältää myös nyt yleisiin edellytyksiin lisättäväksi ehdotetut tiedot Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvollisuuksien hoitamisesta.

Siirtyminen lupamenettelystä rekisteröintimenettelyyn

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että nykyisestä yksityisen päiväkotitoiminnan lupamenettelystä siirryttäisiin rekisteröintimenettelyyn. Ehdotetun 44 §:n 2 momentin mukaan uusi palveluntuottaja saisi kuitenkin aloittaa toimintansa vasta, kun palveluntuottajan on katsottu täyttävän 43 a §:ssä tarkoitetut yleiset edellytykset. Muutoksen tarkoituksena olisi esityksen mukaan se, että päiväkotitoiminnan aloitusta voitaisiin menettelyn avulla aikaistaa jo ennen rekisteripäätöksen tekemistä.

Selvitysyksikkö toteaa, että siirryttäessä nopeampaan rekisteröintimenettelyyn on varmistettava, että menettelyssä viranomaiselle säilytetään riittävät ennakolliset tarkastusmenettelyt ja että sähköinen tiedonvaihto viranomaisten välillä toimii saumattomasti, jotta toimialan valvonta pysyy yhtä tehokkaana kuin aiemmassa lupamenettelyssä. Vaikka rekisteröintimenettely helpottaa

toiminnan aloittamista ja vähentää yritysten hallinnollista taakkaa, sen onnistuminen edellyttää, että ennakkolliset tarkastukset ja sähköiset tiedonvaihtomekanismit ovat kattavia. Näin varmistetaan, että rekisteröityjen palveluntuottajien valvonta on yhtä tehokasta kuin perinteisessä lupamenettelyssä. Menettelymuutos ei saisi johtaa siihen, että verot ja muut julkiset velvoitteensa laiminlyövät toimijat pääsisivät toimialalle ja vaikuttamaan sen markkinatilanteeseen. Lisäksi jo aloitetun toiminnan keskeyttäminen toimijalle asetettujen edellytysten puuttuessa aiheuttaa etukäteisvalvontaa enemmän kustannuksia sekä viranomaisille että yrityksille. Harmaan talouden torjunnassa tulisi tästä syystä aina priorisoida ennalta estämistä jälkivalvonnan sijaan.

Helsingissä 7.4.2024

Janne Marttinen

johtaja

Marko Niemelä

apulaisjohtaja

Sähköisesti allekirjoitettu lausuma on arkistoitu Verohallinnon asianhallintajärjestelmään diaarinumerolla VH/1745/00.04.05/2025

Niemelä Marko

Verohallinto - Harmaan talouden selvitysyksikkö